СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 253. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 1-го листопаду 1941. No. 253. Jersey City, N. J., Saturday, November 1, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛЕТУНСЬКА ФАБРИКА В НЮ ДЖЕРЗІ ПІД ФЕДЕРАЛЬНОЮ КОНТРОЛЕЮ

БЕНДИКС (Н. ДЖ.). — З припоручення президента Рузвелта секретар війни Г. Стимсон вислав федеральні війська, які заняли летунські фабрики в Бендикс, Н. Дж., де від кількох днів відбувалися демонстрації та заворушення між страйкуючими й не-страйкуючими робітниками. Страйк вів Комітет Промислової Організації. Стверджуючи, що „наш край знаходиться в небезпеці", президент приказав держати фабрику під охороною федерального війська так довго, як „це буде потрібним для оборони краю". Це вже третя з ряду фабрика, яку на протязі останніх місяців перебирає федеральний уряд під свою контролю. Перша була в Інґлевуд, Кал., а друга в Карні, Н. Дж. По закінченню страйку відтягнуто війська з тих фабрик. Військові гарнізони, що стаціонують на Говернорс Айленд і Санді Гук вислали до Бендикс сильні відділи для охорони фабрики.

ПЕРЕМИРЯ ВУГЛЕВИХ СТРАЙКАРІВ

ВАШИНГТОН. — Джан Луїс, голова юнії вуглевих робітників, викликав страйк майнерів та завізвав їх до дальшої праці в копальнях з тим, що це перемиря триватиме лиш до 15. листопада ц. р. Якщо до того часу власники копалень не підуть на стрічу робітникам, страйк знову почнеться.

ВІЧЕ ІЗОЛЯЦІОНІСТІВ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Заходом нюйорського відділу „Америка перша" відбулося в четвер в Мадісон Сквер Гарден віче ізоляціоністів, на якому промовляли Ч. Г. Линдберґ, сенатор Б. Гвілер і Дж. Кюдаги, б. амбасадор до Бельґії. Як гості були рівнож сенатори Най і Кларк. Линдберґ звернув вістря своєї атаки проти президента Рузвелта та тих, що на його думку разом з ним ведуть Америку до війни. Він твердив, що колиб Анґлія та Франція були позволили Німеччині піти на схід в 1939. р., Европа виплядалаб нині інакше. Тепер з цеї війни вийде побідником Німеччина, або ціла Европа буде зруйнована. [illegible] але з внутра. Гвілер казав, що президент поробив таині обіцянки Анґлії та без уповажнення Конґресу вмішує Америку у війну. Кюдаги твердив, що Америка одинока може приневолити Німеччину до мира. Інтервенція нічого не поможе, Америка мусілаб вислати понад 8 міліонів війська, щоб успішно напасти на Німеччину. На вічу було 20,000 осіб.

ВЕЛИКА КАТОСТРОФА АМЕРИКАНСЬКОГО ПАСАЖИРСЬКОГО ЛІТАКА

СТ. ТОМАС (Онтеріо, Канада). — Згинуло 20 осіб, 17 подорожних і трьох членів залоги, при страшній катастрофі американського літака компанії „Амерікен Ерлайнс", що впав у Канаді на землю та згорів негайно. Літак летів з Ню Йорку через Бофало-Дітройт до Шікаґо. Всі пасажири самі американці.

ПОСПІШНА ДОСТАВА ЛІТАКІВ СОВЕТСЬКІЙ РОСІЇ

ВАШИНГТОН. — Випадки в Советській Росії приневолюють Америку висилати чимскорше якнайбільше літаків, навіть тоді, коли це йде на кошт самої американської армії. Найбільші клопоти — це справа перевозу. Американські офіційні чинники є того переконання, що достаточна допомога Америки та Анґлії може евентуально вплинути на стабілізацію фронту в Росії. Ще кілька днів тому нові американські бомбовики були призначені тільки для американської армії, а відтак щойно до Анґлії, Росії та Китаю.

АМЕРИКА НЕ ПІДЕ ЯПОНІЇ НА УСТУПКИ

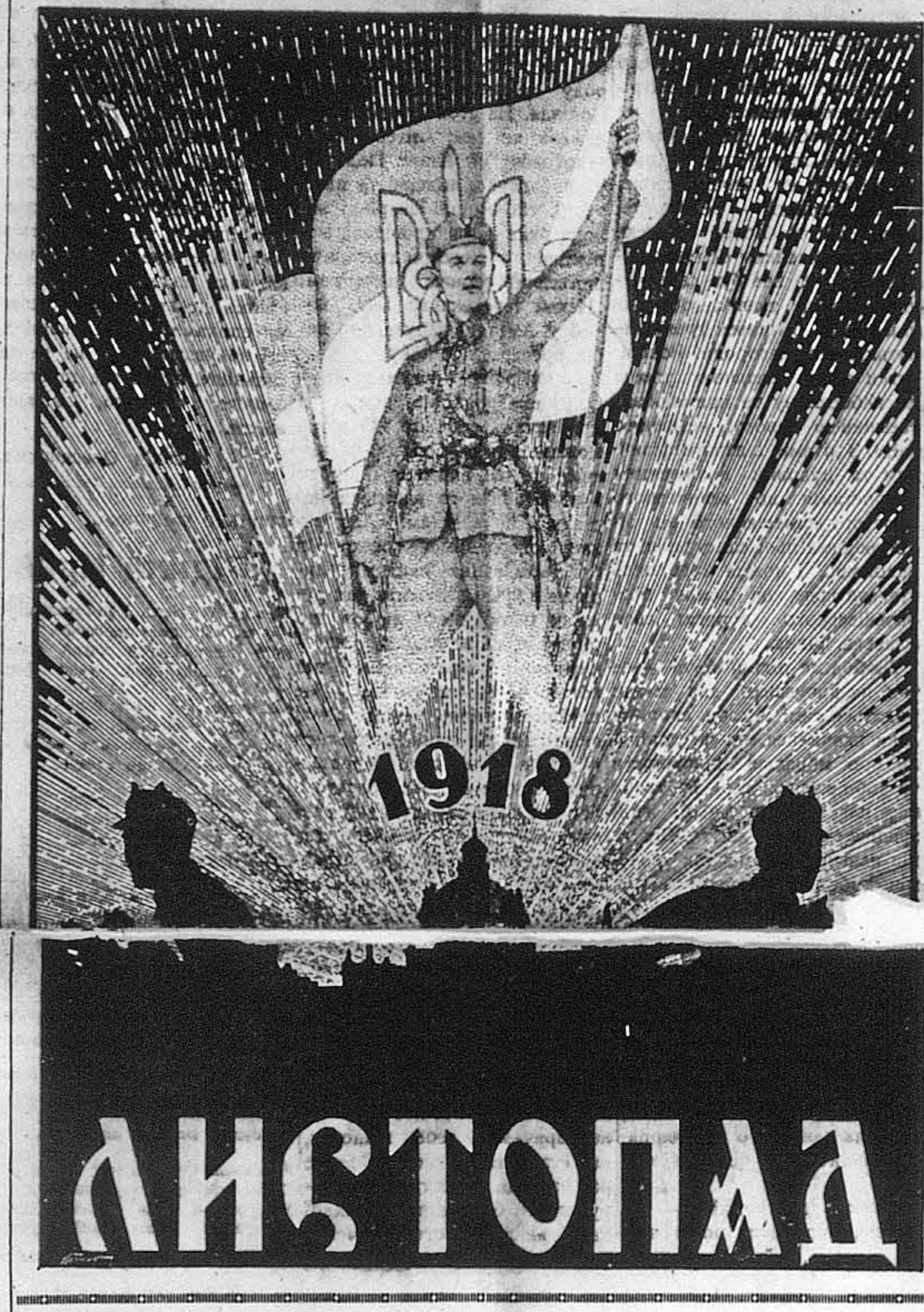
ВАШИНГТОН. — З Вашинґтону доносять, що Злучені Держави Америки в жадній мірі не уступлять Японії та не дозволять їй на дальші імперіялістичні підбої на Далекому Сході. Зміна уряду в Токіо значно припинила хід американсько-японських переговорів. Однак ця проволока порозуміння між обома державами не означає, що між ними вибухне зараз війна. Навпаки, як подають ці столичні чинники, загроза війни на Далекому Сході тепер значно зменшена.

НІМЦІ ЗДОБУЛИ ДВА МІЛІОНИ ТОН ЗБІЖЖА НА УКРАЇНІ

НЮ ЙОРК. — Ралф Інґерсол, редактор нюйорської газети „ПМ", що тепер вернув з Москви, твердить, що Совети не вспіли знищини всего збіжжа на Україні і що німці здобули в Україні що найменше 2 міліони тон вимолоченого вже збіжжа. Ці його твердження піддержує другий американський кореспондент Фредерік Овкснер, який тепер обїжджає Україну з німецькими військами. Він пише, що перед Очаковом, кореспонденти бачили велику скількість зібраного збіжжа на шляху 265-милевої їзди. Інший знову американський кореспондент, що перебував в Одесі, твердить, що по селах є багато поживи, яку очевидно не вспіли знищити.

ЗМЕНШИТЬСЯ 3,000,000 ЖИДІВ В ЕВРОПІ, КАЖЕ ЇХ ПРОВІДНИК

ПІТСБУРГ (ПА.). Д-р Н. Голдман, член Жидівської Аґенції для Палестини, заявив, що внаслідок теперішньої війни та расових переслідувань в Европі, число жидів впаде з 10 до 7 міліонів. Він твердив, що около 2,000,000 з того числа треба буде перевести до Палестини. Він закликав американських жидів, щоб вони піддержували сіоністичний рух та помогли збудувати „жидівський національний осідок" в Палестині. Д-р Голдман промовляв до жидівської жіночої організації „Гадасса", що відбувала свою річну конвенцію.

ФР. КОКОВСЬКИЙ.

ГЕЙ ВСТАВАТЬ! БУДІТЬ ЖИВИХ!

Листопадових, слотних днів
Пливе до мене тихий спів.
Цей спів на сон колише вас,
Що полягли в гарячий час
Листопадових Днів.

І жаль стає мені цих слів.
Що вам за зарево вогнів.
За ваші рани, кров і труд,
На стоптані гроби падуть —
І жаль стає цих слів.

Припасти хочеться до стін
Христа, руками дерти гріб,
Кричати: „Хлопці, гей, вставать!"
Будити заревом вогнів
Листопадових, Світлих Днів!

В. КУПЧИНСЬКИЙ.

ВСЕ ВИПЛАТИТЬСЯ ЗГОДОМ!

Ті тисяч-тисячі могил,
Ті тисяч-тисячі калік.
Хто каже вам: За дармо!?...
Народ жадав життя і сил!
Тож сум на бік і жаль на бік,
В бадьорі струни вдармо!

Хто з них упав на полі жертв
За цілість крадених ланів,
За правду і свободу,
Тому, що дав найбільшу з жертв. —
Він перший з вибраних синів,
Він вільний для народу.

Хто немічним верне у дім,
Хто втратив руки, ноги, зір,
Чи скарби слуху, мови,
Той буде ставитись усім,
Як доказ чести, як примір
Великої любови...

Ті тисяч-тисячі могил,
Ті тисяч-тисячі калік,
Все виплатиться згодом!
Із них народ вогонь до жил
Зачерпуватиме повік,
Бо став від них народом.

ВИ ЙШЛИ...

Ви йшли... не було вам зупину
У жилах лиш могутня кров,
У мізку сильна жажда волі,
В душі палаюча любов.

Ви йшли...
І кровю поле здобували
І трупами стелили шлях
Кудою йшли...

Ви йшли... А далі ми будем іти
Промощеними вже шляхами,
Під звуки сурми продовжати
Давно почате діло вами.

Стефанія Мартинюк.

ВЕЛИКА НІМЕЦЬКА ДОБИЧА НА УКРАЇНІ

КИШИНЕВ. — Репортер американської новинкарської аґенції Ю.П. Фридерик Овкснер, дістав від німців нагоду переїхатись через ті східно-европейські території, які в останніх часах німці здобули від Советів. На тих територіях він знаходив познаки великої боротьби і багато військових могил. Водночас він знаходив свідоцтва, що край не є зовсім знищений, а навпаки, він припускає, що німці мусіли взяти на Україні величезну добич. Всюди по Україні, куди він переїздив окупаційна військова влада старається привернути порядок і поставити край знов на продукційну стопу. Але самі німці говорять, що їм забере щонайменше один рік, щоб привернути назад продукцію. Всюди видно брак робучих рук, бо советська влада забрала з собою великий відсоток чоловіків здібних виконувати тяжку роботу. Українці, каже Овкснер, „є розважко готові співпрацювати з окупаційними властями в цілі заведення порядку". Ці новини Овкснер зібрав на шляху з Кишинева в глибину Басарабії.

НІМЦІ ЗРОБИЛИ НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРОЛОМ БІЛЯ МОСКВИ.

БЕРНО. — До Берна з Москви доносять, що біля Москви, в околицях міста Алєксіна німці зробили небезпечний пролом. Посуваючись здовж східного берега ріки Оки німці підійшли недалеко до Серпухіна. Знов зпід Малоярославця вони посунулись вперед аж до берегів ріки Нари. Советські сили постійно зводять з німцями бої, стараючись висунені частини відтяти від звязку з рештою армії. На ростовськім фронті дальший наступ німців здержано. На Кримі німці роблять певні посунення вперед.

[illegible] менник Ерскін Калдвел, повернувши з Москви, заявив, що ціла Москва є підмінована. І колиб навіть німці ввійшли до міста, то при помочи радієвих хвиль советські власти здалека висадять в повітря всі будинки в місті.

ПЕРЕНЕСЕННЯ СОВЕТСЬКИХ ФАБРИК.

КУЙБИШЕВ. — Американський журналіст С. Л. Солзберґер доносить, що советським властям вдається успішно переносити фабрики виробу военних матеріялів далі на схід і ті фабрики там наново починають продукцію. Він каже, що бачив власними очима одну фабрику, яку перенесено впродовж трьох тижнів з Ленінграду далеко на схід, а яка на новім місці не лиш, що вповні відновила свою давню продукцію, але її значно збільшила. Солзберґер на основі того заключає, що справа засобу советської армії буде додатньо для Советів розвязана, навіть коли вони втратять свої найголовніші міста.

БОМБАРДУВАННЯ БРИТІЙСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

ЛОНДОН. — Британські летуни з успіхом бомбардували на півночи Европи один порт, з якого німці вивозять потрібні матеріяли на північно-російський фронт. Також бомбардували французький порт Брест. Знову британська армія стояча в Північній Африці масово бомбардувала міста полудневої Італії.

ЯПОНЦІ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ЗУДАРУ.

ТОКІО. — Японський премієр Тойо виголосив дві промови, в яких підкреслив, що Японія далі прямуватиме раз вибраним шляхом і буде старатись запровадити в східній Азії „новий лад". Дня 15 листопаду ц. р. сходиться на наради японський парлямент. Вже тепер японські газети передбачають, що після тих нарад прийде до зудару сил Японії з Америкою і її союзниками.

ІТАЛІЙЦІ ДИСКУТУЮТЬ СВОЄ БОЛЮЧЕ ПИТАННЯ.

РИМ. — Секретар Фашистівської партії, Роберто Фаріначі, в прилюдній промові в Трієсті заявив, що по закінченні цеї війни, як виграють держави „осі", Німеччина не зрадить Італії, а справедливо поступить з нею. Це габсбурська Австрія була все ворогом Італії, а не Німеччина, казав він. Німецькі й італійські інтереси все доповнювались і доповнюються тепер. Тому всі італійці тепер повинні прямувати лише до одного: до перемоги. Він далі перестерігав своїх слухачів, що війна може потягнутись довше і що треба буде поносити жертви. В ту війну, говорив він, Італія мусіла вступити. Це вона сама підготовляла довший час ґрунт для неї.

ЗИМОВІ „ЗАТЯГУВАННЯ ПОЯСА" В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Німецька влада перестерігає своїх громадян, що внаслідок війни в часі зими треба буде зносити ріжні трудноші і недостачі. Зокрема треба буде громадянам помеше їздити поїздами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Провідна Зірка

Це в Олеся — національна честь. Ідіть вночі лише за нею, взиває поет свій поневолений нарід. Держіть її, ту керму, кріпко в руках могучих, аж поки в усміхах блискучих не зацвіте свята земля.

Нагадуємо ось ті слова поета, згадуючи Перший Листопад 1918. року, та роздумуючи над тим, що тепер діється у Львові, Києві та всій Україні, та що робити і як поступати тим, що беруться боронити української справи поза Україною.

В дні Першого Листопаду 1918. року український нарід у Львові ствердив своїм поступком те саме, що американський нарід проголосив дня 4. липня 1776. року в своїй Деклярації Незалежности Злучених Держав Америки. Себто, що як кожний, так і український нарід має право змагати до щастя, а якщо хто позбавляє його цього природного й божого права через насильство, деспотизм і тиранію, то є не тільки його правом, але й обовязком це насильство знищити і тиранію скинути.

На тому самому тлі зродився теж і Четвертий Універсал у Києві, а з ним зродилась теж і проголошена 22. січня 1918. року Українська Народня Республіка.

Як те, що відродилось в Києві, так і те, що зацвіло у Львові зістало здоптане насильством і тиранією. Настала нова неволя, під ріжними чужими владами і формами, яка існує і досі. Як знаємо, більша частина українського народу попала під владу червоних кочовиків, що навіть не розуміли душі осілого українського хлібороба, привязаного до могили, до степу, до садку, до рідної землі. Переслідуваний Хвильовий питає себе: „Невже я зайвий чоловік тому, що люблю безумно Україну?" І очевидно, що був зайвий. Бо якжеж не міг бути зайвим для червоних зайдів той, що писав: „Я до безумства люблю небо, траву, зорі, задумчиві вечорі, ніжні осінні ранки", „наші українські степи" і „вишневі садки". У диких кочовиків і в їхній літературній критиці називано таке писання „бандитизмом". А коли Хвильового притискали і вимагали писати інакше, він ві[illegible] вів з гідністю, бо провідна зірка була при ньому.

Це правда, що Хвильовий закінчив життя самогубством, бо не міг довше видержати переслідувань. Але таки до смерти задержав при собі провідну зірку — національну честь, даючи собою приклад, як треба поступати в найтяжчих хвилинах нації тим, що її дійсно люблять і шанують. Бо не можна виправдувати ніякого насильства і ніякої тиранії. Неволя, якаб вона не була — червона, брунатна чи яка інша — є неволя і нічим іншим. З ні одною з них не дозволяє погоджуватись національна честь. Неволю можна, коли вже нема іншого виходу, тільки терпіти, але й це тільки до слушного часу...

ЗЕМЛЯ — ЦЕ МИ

Останній вистрілив набій,
А тут кругом червоний рій.
За шаблю вхопив: сік, рубав,
Аж сам порубаний упав.
Та хоч під ноги ворогам
Поклався, ще кричав: „Не дам!"
І до землі припав грудьми:
„Вона, це — я! Вона, це — ми!"

Не затямила ні автора, ні місця, звідкіля виписала собі колись цю поезію. Мабуть один з безіменних впливів віршованого мистецтва, що їх стільки залишилося після нашого останнього національного зриву. Промовила до мене хоч скромним у вислові, а переконливим натяком на це, чому найсильніше джерело геройських вчинків та патріотичних почувань одиниці чи нації: у любови рідної землі.

Шматок ґрунту, що на ньому ставили ми перші кроки. Не все гладкий — не все стелений квітом. Колов стернею, чи стікав клейким осінним болотом, — та все був свій рідний. Спершу тісний, обмежений — кінчився границею батьківської загороди. Розширявся потім дитячою уявою до небосклону та приманював таємницею нового, незнаного світа. З літами, з нашим фізичним та духовим дозріванням розростався до величезного простору замешкалого від віків людьми цьої самої мови та надбання. І кожда його пядь ставала наче ця земля біля батьківського порога: своя близька, рідна.

Любов до рідної землі — це так, як почування для мами: родяться самі зі себе, скорійш заки навчилися ми, чи довідали про моральні повинности та зобовязання, що їх треба нам плекати для цьої, якій завдячуємо своє життя. Від віків наш нарід саме так розумів любов до рідної землі. [illegible]ати, зе[illegible]рчу Спадщину — народню поезію. І лиш цій глибоко-моральній пошані та привязанню до рідної землі завдячуємо це, що вдержалася вона в руках нашого народа мимо соток літ гноблення та переслідування, що мала для нього невичерпану лічничу та відроджуючу силу.

„Любов до землі — це штучне, вироблене почування. На ділі є воно лиш оцінкою матеріяльної вартости землі та її здібности прокормити власника" — кажуть творці матеріялістичних теорій. Та — чи багато плодів дає камениста фінляндська земля, що встелилася трупами цих, для яких варта була вона їхнього життя? Чи вартувала щось ця грудка землі, що її у вузликах привозили тут наші переселенці з призначенням розсипати її по своїй могилі?

Я мала нагоду відвідати тут одного разу родину поляків-переселенців, що виводить себе зі старого, шляхоцького роду землевласників нашого Поділля. На столі у гостинній лежала книжка: літературно-етнографічний нарис Поділля, у вибагливім виданні та палітурці. На першій сторінці жіноча рука — як довідалася я пізніше — сестри господині вписала гарним почерком. „Нехай тебе скарає Бог, колиб у Америці забула про наше прегарне Поділля!"

— О, іроніє! — думала я: — Ось наша прадідна земля, а привязують себе до неї всіма можливими способами та силами ці, що займили її проти волі історичного власника та стали її прокляттям. Але по хвилі огорнув мене жах. Чи багатьом з цих, яких ми лишили в краю залежить так дуже на цьому, щоб любов до рідної землі не слабла у нас з хвилево, як стратили ми її під ногами? Чи — на сором! — не плекають для нашої землі сильніших за наші почування ці, що є на ній лиш непрошеними зайдами? Чи багато з нас тут відчуває духовий звязок з рідньою землею так сильно, щоб став він підйомом нашого духа та заохотою [illegible] ради цьо[illegible]ю.

Шукаємо патріотичних тем, грімких промов, щоб витискали сльози з наших очей, чи викликували нервову лихорадку на плечах. Все на те, щоб заохотити нас до праці для нашого народу. А хто зна, чи не марнуємо у себе цінности, що старчить за все, що може нас загріти, заохотити та зворушити безупинно, кождої хвилі, як лиш цього захочемо: правдивого, глибокого почування для землі, що на ній від віків розвивався наш нарід.

Це цінність лиш для нас. Для цих, що торкалися цеї землі руками, дихали її пахощами, раділи її плодами. Для наших тут дітей вона все буде лиш красунею невиданою, що її чар змальовувати будуть після вимог і здібностей своєї уяви. У нашому серці стараймося вдержати образ рідної землі такий, приманливий, як дорогої людини, що з нею довелося нам розстати на довго, чи на завше.

Земля — це сила. Не за музеї, фабричні димарі, чи книжки у бібліотеках ведуться війни, тратять життя міліони. Усе можна набути, зруйноване відбудувати, страчене відзискати, коли є земля — простір, що його можна віддати для вжитку людини. Не маємо багато з цих річей, що при сьогоднішньому укладі сил та обставинах рішають про могутність народу. Але маємо землю, що її вживали віками та держалися кріпко довгими бездержавними епохами. Вона і наші для неї почування — це те найсильніше, що стане підставою нашого кращого, вільного життя.

Клявдія Олесницька.

ГРИЦЬКО ЧУПРИНКА.

Рідний Край

Роскішний степ... Убогі села...
Се ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний.

Як часто я в твоїх надіях
З тобою, краю мій, живу,
Бо вірю я не тільки в мріях —
Ти будеш вільним наяву!...

Твої сини на всі дороги
Старцями вбогими пішли;
Давно чумацькі круторогі
Вони попродали воли.

Давно степи свої широкі
Вони задармо віддали,
[illegible]
Други власники взяли.

Нащадки прадідів дебелих
В ярмі ідуть твої сини!...
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний.

А всеж надійним вільним жаром
Твої сини вже роспеклись;
О, краю! Може незабаром
Ти будеш вільним, як колись.

Роскішний степ... Убогі села...
Се ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний.

Якби...

Якби не було 1. Листопада 1918. року, то, писав старокраєвий „Наш Прапор", той день, себто 1. листопада, минав би „беззвучно в безконечній черзі буднів, що їх так багато на сірій дорозі життя і що такі подібні до себе в своїй монотонній простоті, як дві каплі листопадового дощу, що впадуть десь світанком, зі заплаканого неба, як два останні, пожовклі листки, що злинуть з тим дощем на болотнисту дорогу".

Та Великий День Першого Листопада 1918. року — був.

⁂

Того дня багряницею сходив ранок. Кривавою загравою залив цілий схід. Золотив ранні роси. Цілував чорні скиби. Ратай з мозолистими жменями, що йшов за плугом, пускав чепиги з рук і здивовано — тривожно глядів на кривавий схід...

Звідки та ясність? Звідки цей могутній гул, той шум, той таємний, дужий подув, що розхіструє гребінну сорочку на широких грудях, якби шукав — за серцем...

Щось здригається в грудях Івана без роду і без долі. Щось там тріщить і валиться. Він кидає плуг серед поля і жене навмання до дому.

А тут — Господи! Що це?...

Стара мати здіймає зі сухої шиї посвячений хрестик і притискає до спечених уст...

— Хто?! Де?!

Так! Це він. Син. Стрункий, русявий! Кров і молоко. Цілує руки, прощається.

— Будьте здорові тату, мамо! Я йду!

— Де?! Сину, де?...

— Там!...

Де ясність. Де сходить сонце.

Клониться сива голова на [illegible]ють материні сльози на срібні, листопадові роси.

В безмежній синяві гине журавлиний крик...

———

Так повстала леґенда про Великі Роковини.

Рік за роком:

Жовто-блакитна стяжечка на грудях. Гомін дзвона. Панахида. Тихі слова молитви. І вінець з осінніх рож на самітну могилу з березовим хрестом...

Так рік за роком...

———

Колись, — це станеться, як миг блискавиці, воскресне Воля над золотними копулами Святого Софійського Собору. Люди клякатимуть по зелених київських горах і будуть молитися за тих, що не дожили світлої хвилі Воскресення.

Так!

Тоді прийдуть найбільші Роковини.

Але память про той один Листопадовий День не згине, — доки битиметься хочби одно українське серце.

Бо в той День — це серце відчуло, що воно воістину українське.

В. ПАЧОВСЬКИЙ.

Вічний Народе!

Вічний Народе, Ґенію туги,
Ставлять тирани для тбе стіс;
Рвуть тобі серце, випекли очи,
Ллються потоки крови і сліз!
Зродиться местник з кровавих туг—
Встане народ мій, вічний наш дух!

Вся Україна в шумі пожежі,
Від болю сиві волосся рвем,
Здавили горло, чоло здоптали,
Шарпають душу, та ми живем!
Зродиться местник з кровавих туг—
Встане народ мій, вічний наш дух!

Луна пожежі кровавить Бога,
До Його трону бухає дим—
Мучені всіми муками світа
Кличемо правди стоном страшним!
Зродиться местник з кровавих туг—
Встане народ мій, вічний наш дух!

Спалила очі нам та пурпура,
Вирвав нам серце кліщами плач.
Згину на стосі, та з мого серця
На всіх тиранів бухне картач!
Зродиться местник з кровавих туг—
Встане народ мій, вічний наш дух!

Л. М.

У Світлий День Першого Листопаду

(З Листопадових промов).

Сьогодня стоїть перед нашими очима та рідна земля, з якої ми вийшли. Та сама, яку українські іміґранти, покидаючи її, прощали словами:

Ми не кидаєм родинної стріхи
Задля маєтків, ані задля втіхи,
Але що жити не хочуть нам дати,
Прости нам мати!

Ось та сама земля стояла перед мною у всій своїй трагічній величі, у всій своїй славі та у всій своїй радости та смутку, коли не так давно, відвідуючи її, стояв я на високій Замковій Горі у Львові й оглядав з неї престольний город Західньої України.

Споглядаючи на гарні палати і розкішні сади та парки, нагло очі мої звернулись в сторону того залізничого шляху, що виходить з Підзамча і пнеться на схід, в сторону Бродів чи Тернополя, що доходить до річки Збруч, а далі несеться в сторону Києва. І здавалось мені, що це не чорні залізничі пасма пнуться в далечінь, а червоні струї живої крови, що випливає зпід серця Львова, щоб доплисти до Києва і там розплистись в великому серцю Соборної України.

І бачив я тоді у своїй уяві, як шляхом тим ступає славне військо запорозьке. І чув я, як грали на переді війська музики: довбуші, трубачі й сурмачі. І бачив козаків на конях, у високих шапках, у красних жупанах, зі стрільбами та списами, а декотрих з бунчуками в руках: це були старші отамани, сотники і полковники. За кіннотою ґуркотіли гармати, а далі йшли вози з порохом, кулями і харчами. А над ними всіми маяли ріжнобарвні козацькі прапори.

І видавалось мені, що те військо вже під Львовом і вже розтаборилось довкола міста. А була це пізна осінь, великопамятні листопадові дні, але — з 1648. року.

І ніби бачив я серед падаючого жовтого листя море козацьких шапок. І козацькі герці біля валів міста. А на горі, недалеко окопів — ясновельможну постать козацького батька — Великого Богдана. Сидів на воронім коні, весь в одязі, сяючім від золота і дорогих каменів та держав в руці гетьманську булаву, приглядаючись ворожим позиціям. Бачив, як впала під ноги коня куля, якою оборонці Львова хотіли поцілити гетьмана. І не міг надивуватись, чому це великий гетьман і вояовник грається зо Львовом як з дитиною, чому не каже козацтву і черні наступати на той Львів, що став гніздом польських шершенів і не розбити їх, маючи з собою таку велику силу. Цеж був час, коли ціла Галичина кипіла. На Покуттю зібрав Семен Височан 15,000 повстанців, величезну на ті часи масу люда, готового до бою. А при боці Богдана було не тільки військо, але були і найкращі військові та політичні голови. Та великий гетьман чогось отягався. Постояв під Львовом, взяв невеличкий окуп і відступив від облоги, заявивши, що не хоче нищити славної української столиці й українських міщан, що залишились у місті. Відступив, казавши пустити на місто 20 гарматніх стрілів, щоб показати, що якби був хотів, то й сліду не булоб остало по Львові. А польська леґенда розповідає, що це св. Ян з Дуклі спас Львів...

І бачив я відступаюче з галицької землі українське військо й те, як вертала на села польська шляхта і як мстилась за селянські бунти. Це була славна польська пацифікація з листопада 1648. року, коли то палено цілі села, катовано сотки тисяч селян, а тисячі вивішано. Це так у крові безборонних українських селян дусила Польща галицькі листопадові пориви до волі в 1648. році.

Та за те й сама попала в неволю.

Ще не вийшов я з цього спогаду, як чую там, де стою, новий гук гармат. І бачу перед собою Листопад з 1848. року. Це бомбардує Львів австрійський ґенерал Вільгельм Гамерштайн, бо польська ґвардія підняла повстання. Німець не пожалував Львова, як пожалував його Хмельницький, а вслід за тим польська ґвардія відразу піддалось, зложила польські вірли і покорилась австрійському вірлови. І не було св. Яна з Дуклі.

І станули ще перед моїми очима і ті „стрільці з руського баталіону", що то формувався у ті Листопадові Дні, щоби боронити „найяснішого пана"... А прецінь, як тільки минула небезпека, „найясніший пан" забув за „вірних русинів" і віддав їх на поталу тим, що проти нього бунтувались...

Споглядаючи на залізничий шлях, що веде зо Львова до Відня, немов бачив я ту масову депутацію, що виїхала 12. грудня 1895. року зо Львова під проводом о. Івана Озаркевича до цісаря на скаргу і пожаління, співаючи пісню „Подивися цісарику, який нарід бідний". Аж 150 бідних селян виїхало тоді до до Відня, 25 міщан, 24 священиків і 22 з цивільної інтеліґенції. Та їх навіть не пустили до цісаря, щоб на нього подивитись. „Бувайте здорові", сказав цісар делеґації з кількох людей і то все. А шляхта польська далі гуляла. Кріваві Баденівські вибори з 1897. року та невинні українські жертви заставили навіть польську молодь у Кракові зачати збирати грошеву допомогу родинам вбитих і запроторених до вязниць українців, щоб таким чином ратувати хоч трохи честь польського народу.

З Високого Замку оглядав я і той нещасний Львівський університет, який колись цісар віддав українцям, а як небезпека минула, дав полякам. Бачив я пролиту в тім університеті українську кров і тих 600 українських студентів, що в 1901. році зробили сецесію з університету і пішли в чужі краї, щоб там продовжати науку в голоді й холоді й хоч тим задемонструвати перед світом проти польського шовінізму і безправства. Перед моїми очима стояло Ляцьке, де за намісника Потоцького жандарми повбивали селян, що зійшлися на наради над реформою виборчою. До моїх ух доходив відгомін тих труб, якими в галицькім соймі українські посли заглушували проекти польської шляхти, що накладали нові пута на український нарід. І бачив я теж і тих Українських Січових Стрільців, що теж стояли при Австрії, хоч вона так часто зраджувала український нарід, поки не прийшов Перший Листопад з 1918. року, коли то судьба дала змогу українцям сказати Австрії й польській владі: „Бувайте здорові", як це колись сказав австрійський цісар до української делеґації.

Ось так на Замковій Горі, де я стояв і де колись стояли українські князівські дружини, де повівали колись козацькі прапори, замаяв у Листопадові Дні 1918. року знову рідний, український прапор, той самий, що вже тоді маяв над Києвом.

Та чомуж це не сталось ще за Хмельницького? Чому аж тепер Львів і Київ заманіфестували свою спільноту і державну соборність? Така думка мучила мене. І мені здавалось, що того роду велика Ідея потребувала довго часу, щоб принялась у провідних колах і в українських масах у цілій своїй величі. Ідучи на Львів Богдан Хмельницький тільки страшив польського короля і польську шляхту. Доперва як побачив, як всюди в Галичині нарід горнеться до нього як до свого рідного і як просить його визволити з неволі, почала зароджуватись у ті підлистопадові дні з 1648. року у великого гетьмана теж й ідея Соборної Української Держави. Ось тому то по поході на Галичину і Львів вже інакше віднісся Хмельницький до висланників польського короля, коли зворушений, не то говорив, а кричав: „Вибю з ляцької неволі руський нарід увесь". Вертаючого зо Західньої України великого гетьмана, видали вже в Києві так, що називали „Мойсеєм, опасителем і освободителем народу руського з неволі лядської, Богом даним — тому й Богданом названим". За цей похід патріярх дає великому гетьманови в церкві публичне загальне розгрішення, а коли причастив його, як пишуть, в той мент дано салют з усіх гармат на знак, що „збавитель наш, господар великий причащається".

Передчасна смерть не дала великому Богданови здійснити давню ідею Соборної України, що зачала в нього відроджуватись. Та ідея зачала заломлюватись ухилами в сторону Москви, Польщі чи Туреччини. Та відродилась наново в цілій силі, як вибухла в 1917. році революція в Росії, як проголошено 22. січня 1918. року Українську Народню Республику в Києві, а 1. листопада 1918. року в Львові.

З тими новими історичними датами кінчиться довга епоха історії України. Це кінець епохи бунтарів, котрі дуже любили рідну землю, за неї кров проливали і гинули, але в якій не було у масах ясного державно-соборницького українського ідеалу. Це закінчення, у державницькому розумінню, доби бунтарів-отаманів, котрі, часто бачили головно свій загуменок і не вміли нераз підпорядкувати своїх амбіцій чи станових інтересів інтересам нації й держави. Це кінець доби рабства, коли то наші славні бунтарі ляхів на прах перемагали, а як у тому самому часі їм читали листа від „королівської милости", то шапки здіймали, а як згадували їм польського короля, то ще й чолом били. Це кінець епохи „вірних русинів" чи „малоросів", що боронили королів, цісарів чи царів вірніше, ніж своїх власних національних інтересів. Це кінець епохи бунту, а заразом початок нової доби в українській історії: державницької, самостійницької й соборницької.

Ось з такими думками сходив я з Високого Замку у Львові, та ще в такому переконанні, що як за невинну українську кров розлетілась Росія Романових чи Австрія Габсбургів, так і нещо інше стріне тих нових наїздників, що будують свою владу на українських землях на неправді й насильстві. Бо не можна не вірити, щоб з крови нових українських борців, отих справжніх державників, самостійників і соборників, що то не погоджуються за всяку ціну з ніякою чужою владою, не зродилась вкінці правда — справжня Самостійна, Соборна Україна.

ОЛЕСЬ.

Україна

Як прекрасна царівна у казці старій,
Заворожена відьмою злою,
Спить нетлінная роки в могилі сирій
І нетлінною сяє красою, —
Так і ти, Україно, лежиш у труні,
І заклята на вік, і забута,
І без жалю за щось у кайдани... [страшні
Закула тебе мачуха люта.
Але звиться лицар колись молодий,
Вирве з рук тебе в мачухи злої,
І тебе поведе він у день золотий,
Як царівну, для ясної долі.

Перша Українська Музична Передача

Лютий 1919. року. Часи визвольної війни. Бідне — напів розвалене місточко Щирець, постій Семої Галицької Бригади. Старшинська Харчівня. За столом, праворуч команданта бригади, сидить гість, молодий поручник кінноти. Атмосфера трохи напружена. Цей гість є вислацем Команди Корпусу для провірення звіту зі стану коней бригади.

„Пане поручнику, каже командант до вислаця, „я радий дати вам всяку поміч. Завтра вранці обідете в товаристві одного зо старшин команди оба підлеглі полки. Там на місці вам поможуть оцінити стан коней бригади.

„Одначе маю до вас діло менше офіціяльного характеру. Ви є визначний український скрипак, студент музичної академії у Відні, стипендист бувшого австрійського міністерства освіти. Під фірмою міністерства ви концертували для чужих. Коли ви були добрі як скрипак для чужих, то як буде з нами?"

Знайшлася скрипка в місцевого вчителя. Повідомлено негайно телефоном усі частини довгого фронтового відтинку.

Дивний був це концерт! Задимлена темна кімнатка телефоністів, ледви освітлена малою „кухонною" лямпкою. В кутику на скрині сидів заслуханий командант бригади, на краю тапчану його шеф штабу. Тільки телефоніст діловий і спокійно вдивлявся в прилади телефонічного інструменту, чи звук передається для всіх ліній полевого телефону.

Щире „дякую" було виразом зворушення отамана.

Нараз телефоніст голосить, що на всіх лініях щось в роді революції. Багато слухачів хоче передати свої враження. Переміг голос телефону аж знайдадьше віддаленої сторожі, аж десь зпід Любіня чи Комарна, що передавав: „Здоров Ромку!" і дякував за ту радість, яку викликали звуки імпровізованої фантазії на стрілецьку народну пісню, яку чути було аж — на 30 кільометрів.

Минуло багато літ. Радіо передає музику з континенту до континенту, а згаданий тут артист свій власний півгодинний концерт на радіовій стації W. J. Z. (тепер N. B. C.). Він осягнув ріжні признання, даючи концерти по ріжних великих салях Америки. Був високо піднесений майже всіми нюйорськими часописами по своїм концерті в Town Hall, одинадцять літ тому. А тепер знову в тій самій салі дня 9. листопада ц. р. дає свій власний концерт з власною музикою і з музикою інших українських композиторів. Це буде виступ вже зрілого артиста, відомого нам п. Романа Придаткевича. Та його виступ перед телефонічною сіткою Семої Галицької Бригади — є і буде для мене найдорожчим. І знаю, що теж і п. Придаткевич заховує його як найкращий спомин між сторінками книги своєї артистичної карієри.

Стрілець.

ПАНАТЕНАЙА

Релігійно-національні свята були завсіди в старовині джерелом загального підйому духа у громадян, були мірилом духової і фізичної їхньої справности, а заразом давали тривку запоруку доцільности такого виховання громадян, в якому добро загалу було все на першому пляні. Уряджувано що третій рік в Атенах загально-державне і релігійне свято на честь Атени, опікунки міста і цілого краю, було заразом іспитом фізичної і духової справности усіх громадян. Усім була дорога нагорода на ігрищах не тому, що тим способом міг кожний вдоволити свої пусті забаганки, але через свою побіду кожний громадянин причинявся до прославлення свойого городу, а передовсім до звеличання всевладної покровительки Атени.

Щоби отже свято випало якнайвеличавіше, про це дбали державні власті з королем-басілевсом у проводі, разом з верховною радою - сенатом і діловим комітетом. Ціле торжество складалося з двох частин: світської і релігійної, обі частини рівновартні і обі були трактовані з однаковою пошаною. На світську частину складалися в часах доісторичних перегони на двоколових возах, які в часах історичних перемінилися в гіпічні змагання, що відбувалися на надморській рівнині Пірею. Звеличником гіппічних змагань є Піндар, що утривалив у своїх творах свої враження з цих змагань, а героєм його творів є Гієрон зі Сиракуз, ідеал кожного старовинного володаря в змаганнях за світлу нагороду перемоги. Другою точкою світської частини торжества були атлетичні змагання (сьогодні тяжка і легка атлетика). Тут крім більшої фізичної справности відгравала велику ролю також згармонізована ритмічно конструкція рухів змагунів. Брак гармонії і ритму не тільки в рухах тіла змагунів підчас змагань становив найголовнішу хибу змагунів, але були це також кардинальні хиби в вихованю молоді, проти яких так рішучо виступали старовинні. Плятон, рішучий речник і учитель гармонії, подає в „Правах" свою дефініцію ритму, що його називає „порядком руху". Ритм цей з легкістю знаходимо, каже він, у всіх проявах життя природи, коли зблизька приглянемося її розвиткові, в якому теж людина знаходить належне собі місце і ролю. Ті, що вийшли зі змагань побідниками, діставали як нагороду начиння з оливою, це були ці славні панатенайські амфори, яких власники вважалися найщасливішими людьми на світі.

Дуже важною точкою панатенайської врочистости були також музичні змагання, що від часів Перікля відбувалися в одейоні на Акрополі. Тут молоді рапсоди деклямували уривки з національних епопей Іліяди і Одисеї, співали в супроводі китари або флету пісні мистців слова Алькая, Сафони і т. д. На цю врочистість сходилися треки з цілої Аттаки і приїздили з далеких її кольоній, щоб тільки налюбуватись чаром рідної пісні, натішитись блеском поетичного слова.

Найторжественнішою хвилиною релігійної частини свята було зложення в жертві можній богині дорогоцінної вишиваної одежі — пепльосу. Вже в давній Трої складала цариця Гекуба за посередництвом жрекині цій самій богині дорогоцінну одіж, а в т. зв. культурі кретенській таксамо почитано богиню Брітомартіс, „солодку дівицю", обдаровуючи її дорогоцінною тканиною. В Атенах приготовляли одіж богині чотири вибрані дівчинки, що ввесь той час проводили на молитві і праці, а проект вишиваного образу мусів бути затверджений найвищою державною радою. В ночі перед торжественним походом до храму богині відбувалася врочиста „панахида", підчас якої розлягалися по місті пісні піднесеного настрою, а на вулицях міста відбувалися перегони молодців зі смолоскипами, т. зв. лямпадодромія. Невільники встелювали дубовим листям вулиці, що ними мав переходити похід. А коли настав ранок, товпи цікавих залягли вулиці міста, „зелені трибуни" були переповнені. А було що оглядати, хоч би для прикладу цього року, коли „посвячувано" Партенон-храм всевладної опікунки міста на Акрополі. Похід очолював гурт найвищих достойників держави. В супроводі міністрів, архонтів, пританів, членів військового генерального штабу поступав диктатор Перікль. Не забракло в тім товаристві теж начальників і делегатів повітів, кольоній, а також усіх союзних міст. За цим добірним авангардом поступала найважніша частина процесії, на яку споглядали вірні з великим пієтизмом і побожністю. Оце вибрані дівиці-аррефори — несли дорогоцінну тканину. Пізніше тканину цю везено на кораблі, що до його покладу були притверджені колеса, щоб він міг вигідно посуватися вулицями міста, а тканина була привязана до щоглі, мов вітрило. Достойні жінки міста несли у дарі богині золоті і срібні вота у виді амфор, а їх доньки несли жертвенні приладдя: ножі, перепаски, що ними вкрашувано голови звірят, складаних у жертві, і поживу для них у виді ячменю або муки зі сілью, а позаду погоничі гнали ялівки й корови, призначені на жертву з рільних плодів у виді великих округлих паланиць, а жінки їх несли збанки з вином. До піднесення настрою причинялася орхестра китаристів і флетистів, що мала свій освячений традицією репертуар. Похід замикав відділ старших громадян, що несли в руках оливні галузки — символ богині побідниці. Для збереження якнайбільшого порядку був призначений відділ кінних і піших ефебів, які з випробованою справністю сповняли свою функцію. Ціла врочистість не могла не зворушити до глибини всіх приявних громадян і чужинців, мусіла вона заімпонувати своїм блеском усьому культурному світові. Та святочний цей похід ставав передовсім джерелом надхнення для мистців. Завдяки геніяльному Фідієві, що вирізьбив на зовнішнім фризі Партенону найбільш суттєві для нас частини цього торжества, ми маємо можність оглядати молодих атенських ефебів, що сідають своїх рвучих до бігу коней, сидячи в сідлах, стримують насильно поводами живловий розгін скороногих тварин, і інших, що приготовляються до врочистого походу. Можемо сміло повторити за вченими, що заховані до наших часів 22 плити цього фризу становлять під мистецько - технічним оглядом найцінніший памятник, що його створила грецька штука взагалі та який, на щастя, хоча в ушкодженому виді, доховався до наших часів.

Про велике виховне значіння релігійно-національних свят ніхто з нас сьогодні не сумнівається. Звичай цей, що його вже практикували в свойому суспільному житті старовинні не затратився ніколи, хоча його культові форми в тім, що засадниче, зовсім відмінні від цьогочасних. Нема кривавих жертв, нема багатих княжих дарів, зате є тепер, як і були давніше, молитовні настрої учасників, що в спільній молитві єднаються з божеством, зеднуючи його поміч для своєї спільної цілі.

НАФТА И ВОДА.—Придержуючися своєї політики нищити все, що вони не можуть узяти зо собою, відступаючі російські війська затопили, як каже націстичний цензор, нафтові терени, щоб не дати націстам їх уживати. Світлина, переслана з Берліну, показує нафтові повзи, розбиті бомбардуванням, що стоять затоплені в воді.

Як Поширюють Історію України?

(У тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи товариств, що будуть закуповувати Історію України для американських інституцій чи американських визначних людей).

Алентавн, Па. — Відділ 147. У. Н. Союзу замовив два примірники „Історії України" М. Грушевського, заплативши за них з брацької каси, як секретар І. Федорак повідомляє, що ті два примірники будуть вислані ними до американських установ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. Д., Бостон, Масс.: Про справу, яку Ви порушуєте в своїм останнім дописі, була вже згадка в „Свободі" пару разів. А на днях буде про це щераз згадано. Думаємо, що тепер годі про це більше згадувати в дописах, бо про цю справу певно напише те ще один допис, як вона вже відбудеться. Справа продажі тикетів і подання точної програми належить до оголошень.

Г. Л., Менчестер, Н. Г. — Треба мати спеціяльних знавців, щоби могли писати широко без помилок про таку складну справу як — податки. Але зверніться листом чи карткою до **"United States Treasury"** в Вашингтоні, а вони пришлють Вам даром коротенький памфлет п. н. **"Know Your Taxes"**, де Ви дістанете відповідь і на те, про що питаєте. Може це має місцева почта. Запитайте.

Gifted Soloists, Fine Music Are Treat At Prom Concert

By Rose Macdonald

Richly gifted solo artists and an orchestra in top form under the direction of a distinguished young conductor, united last night to give, in Varsity Arena, one of the outstanding of the season's performances. It would have been a splendid evening of music in any case, but surly there was more to it than fine musicians rejoicing in giving fine performances.

These people—conductor, artists, orchestra—were devoting their gifts without money and without price to a purpose close to the hearts of all people of good will—the British War Victims' Fund, initiated by The Evening Telegram. Surely the sympathies which inspired principals and the ninety musicians of the orchestra had their inspiring effect upon their work.

It was an acutely responsive audience, too, which listened, and none listened with more sincere enjoyment than Her Royal Highness the Princess Alice. This was evident from the close attention which she gave to every aspect of the program, the ardor with which she applauded each offering.

ADMIRABLE PROGRAM

The program itself was admirably designed by the guest conductor, Edwin McArthur. For it he had chosen first-class music, yet music within the understanding of all who might come to hear it. The choices for the solo artists were such as to display at their best the gifts of the artists—Lubka Kolessa, young Ukrainian pianist, now resident in Canada through the fortunes of war, and indeed a handsome acquisition to the cultural life of this continent; Thomas L. Thomas, young Welsh baritone with, indubitably, a career before him also. Conductor and soloists came to Varsity Arena last night as tried friends, for each has proven his or her worth within recent weeks. Though last night was something special!

Mme. Kolessa is an unusual young woman; with a tremendous vitality and in its superb strength of her playing she reminds one rather of Myra Hess, though the temper of the two artists is quite dissimilar. Novaes, perhaps, on second thought, is the more closely similar, though while we mention these names it is with the consciousness that Mme. Kolessa is very much herself as she plays with superb authority over her instrument, with a dazzling brilliance which is at the same time graciously, compelling. The young pianist, who commands such remarkable technical resources, is never in most dynamic passages hardly glittering. With her greatest exposition of power she shows also true sweetness, and she and the orchestra were in complete rapprochement in von Weber's Concert-stuck, F Minor, for piano and orchestra. It was a performance spirited, scintillating, beautifully clear-cut, showing the composer's music in its most sparkling aspects as well as revealing handsomely its sonorities.

Mme. Kolessa was most gracious with her encores, these again admirably chosen for the general enjoyment; an enchanting bit of Strauss, in the playing of which "Blue Danube" miraculously shed all those associations which by reasons of its hackneyed use, have too often beclouded the complete charm of the music; a brilliant exposition of Chopin, which made one hope wistfully, that one of these days the pianist would return and play a full Chopin program for us; for this she has all the requisite qualities of style. There was nothing that Mme Kolessa played last night that seemed not exactly and beautifully right.

(The Evening Telegram, Toronto, October 17, 1941.

ТЕМНА ТЮРМА ДЛЯ БУВШИХ ФРАНЦУЗЬКИХ ПРЕМІЄРІВ

ВІШІ. — Для трьох бувших французьких премієрів, яких засуджено на тюрму за втягнення Франції у війну в час, коли та не була приготована, тепер посадять в таку тюрму, в якій ніколи не видно промінів сонця. Та тюрма знаходиться в Пірінейських горах, в форті Портале. Вона є видовбана внутрі високої гори і не має цілком вікон.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. — The St. John Baptist Society, Branch 223, will hold their monthly meeting Sunday, Nov. 2, 1941, after High Mass at St. Peter & Paul Ukrainian Church Hall. The Pres. Mr. J. Barns urges that all members attend this meeting. Important matters will be discussed. The Fin Sec. Mr. T. Hrynkiw urged that all members pay his or her dues or debts, or they will be suspended from brotherhood. Come one, come all. — John Hrencecin, Rec. Sec.

СТЕПАН МУСІЙЧУК.

Наш Торжественний Листопад

Така осінь урочиста...
Україна як Пречиста
Благословить всіх
Діточок своїх.
Свої люде, своя Влада,
Свої збори, свої ради,
Свої суди, свої гроші,
Свої школи, листоноші,
Своє військо,
Свій в нас лад....
Воля... Перший Листопад!

Свята хвиля, небуденна,
Господом благословенна;
На горбиках, у церквах
Моляться діди старі:
Боже! Вдяка днесь Тобі!
Ми вільні!
Наші діти право мають
На своїй землі.
І цілують діди стяг
І святих на образах
І земленьку, маму рідну:
Земле, мамо,
Ти вже вільна!
Боже Свят!
Це наш Перший Листопад!

Гей, від Свята Листопада
Много мук,
Багато втрат
Був жах і страх,
Та в муках і тюрмах
Серце твердло як зі стали.
Жертви смертні знов несемо
Та віримо:
Прийде час,
В осени
Вдарять дзвони.
Станем в лави
За стрілецьку славу,
За Вкраїну,
За свій лад,
За ту осінь торжественну,
Небуденну,
За наш Перший Листопад.

Стережіться більше тих, що радіють злому, ніж тих, що роблять зло.

Появі синяка по вдаренню запобіжить гарячий оклад, який дуже часто треба змінювати.

ємство Сурма плянує перевести того вечора конкурс співачок, щоб спопуляризувати українські таланти, яких брак дається тепер відчувати при всяких імпрезах. Будуть мати нагоду виступити не професійні сили, котрі вже мають за собою репутацію, а новички, котрі побирають науку співу, а ще не мали досі нагоди виступити перед українською громадою. Виступ відбудеться у Вебстер Гол, при 11. вул., у приявности окремо наставлених суддів (жюрі) і при здвизі публики. Кожна зо співачок - дебютанток дістане нагороду, але три перші нагороди будуть призначені трьом співачкам, що здобудуть признання суддів або публики. Голоситися можна вже тепер до музичного базару Сурми в Ню Йорку. Подробиці будуть подані у свій час в часописних оголошеннях і по радіо.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Праця в відділі 238 У. Н. С.

Наш 238 відділ У. Н. С., в цім році не поступив вперед так, як минулих років. Той поступ змалів не лиш у нас, але й по інших відділах, а то тому, що ті союзові працівники, що приєднували членів, тепер мають на це менше часу, бо працюють довші години в своїх заняттях. Проте ми стараємось надолужити цей застій і притягаємо до праці старших і молодших.

В цім році наш 238 відділ святкує 20-літній ювилей. Ювилей складатиметься з двох частин. Дня 8. листопаду, в суботу в 7. годині вечора, відбудеться в готелі Бедфорд бенкет. Чергового дня, в неділю, відбудеться в год. 3. по пол. святочний концерт.

Щоб якслід приготуватись до цього ювилею наш відділ відбув 19. жовтня ц. р. свої передювилейні збори, на яких здавав звіт голова ювилейного комітету, наш довголітний союзовий працівник та головний радний, Н. Давискиба. Він заявив, що комітет працює так як може, щоб свято випало якнайкраще. Комітет запросив ґубернатора нашого стейту, посадника Бостону, предсідник У. Н. Союзу, та інших знатних гостей. На тім ювилею буде представлено чільним родовитим американцям, що то є У. Н. Союз? А також буде представлено всім нашим людям, чому ми повинні дорожити цією найбільшою і найстаршою українською інституцією, та чому всі ми повинні ставати її членами?

По справах ювилейних прийшли на чергу інші справи відділу, зокрема справа приєднування нових членів. Приявні прирекли взятися добре до праці і ще до ювилею приєднати для відділу нових 20 членів.

Накінець предсідник відділу П. Мороз сказав кілька слів про видану недавно У. Н. Союзом „Історію України" М. Грушевського, яка повинна знаходитись в кожній українській хаті. Зараз зголосилось 8 осіб по вісім примірників цеї книжки: І. Берестецький, П. Мороз, С. Ярош, С. Музика, І. Буцяк, Н. Давискиба, Т. Костецький, С. Бойко. На внесок п. Давискиби, попертий всіма приявними, відділ ухвалив купити пять примірників цеї історії і вислати її чільним американцям, назвища яких будуть подані пізніше, враз із пересланням грошей.

П. Мороз,
предсідник 238 в. У. Н. С.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Вибір популярної української співачки.

Серед ріжних імпрез, плянованих в місяці листопаді в Ню Йорку, є теж плян уладження „Вечера Української Пісні", полученого із товариською забавою в Дні Подяки (20. листопаду). Музичне підпри-

ТАРЗАН, ч. 434. Осліплений.

Як Тарзан летів разом з хлопцем вдолину, він випустив з рук хлопця. Один з невідомих воїнів далі держав хлопця за ногу.

Як вони знайшлись вже на землі, воїн потягнув хлопця сильно до себе і його цілком вирвав Тарзанови з рук.

Інші вояки кинулись до Тарзана, щоб його перемогти. Але Тарзан зумів якось їм вирватись і одним скоком знайшовся на дереві.

В той сам час дівчина заховувала цілковитий спокій. Вона втупила свої очі в дивних воїнів і немов була ними заслілена.